

---

3 Vragenuur

Vragenuur

Vragen Beckerman

Vragen van het lid Beckerman aan de minister van Klimaat en Groene Groei, viceminister-president, over **het bericht "In het Groningse dorp Warffum gaat gaswinning 'gewoon' door: 'het is niet te verkroppen'"**.

De voorzitter:

Ik geef graag het woord aan mevrouw Beckerman van de fractie van de SP voor de volgende vraag. Die vraag wordt gesteld aan de minister van Klimaat en Groene Groei, die wij eveneens van harte welkom heten in de Tweede Kamer. Ik geef graag het woord aan mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Goedemiddag. De gaskraan in Groningen is dicht, onveilige huizen worden nu eindelijk versterkt en de schadeafhandeling is milder, menselijker en makkelijker. Toch? Dat is het verhaal dat aan heel Nederland wordt verteld, maar helaas is dit niet waar. Er is vertraging bij de versterkingsoperatie. De keer op keer verschoven deadline is weer niet gehaald. De ongelijkheid in dorpen en buurten is gigantisch. Ruim 20.000 mensen wachten op schadeafhandeling. En de gaskraan? Die is niet dicht. Uit zestien kleine Groningse gasvelden wordt nog gas gewonnen. Het lef van Shell en Exxon, die zo gruwelijk veel ellende hebben aangericht ... Zij vragen nu om nog acht jaar langer gas te mogen winnen in Groningen uit het veld bij Warffum. Ik heb één vraag aan het kabinet: wat is daarop het antwoord van het kabinet? Dit is de eerste kans voor het nieuwe kabinet. Luistert u opnieuw naar Shell en Exxon of luistert u naar Groningers? Zeg nee tegen de extra gaswinning uit het gasveld bij Warffum in Groningen.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan de minister.

Minister **Hermans:**

Voorzitter, dank u wel. Het is bijzonder om op de eerste dag van het parlementaire jaar in dit vragenuur over dit belangrijke onderwerp een vraag te mogen beantwoorden. De vraag van mevrouw Beckerman is kort en krachtig, kort en bondig. Het antwoord daarop is dat iets minder, omdat het kabinet hierover nog geen besluit genomen heeft. Er ligt inderdaad een aanvraag om door te kunnen gaan met gaswinning in Warffum, in een van de kleine gasvelden in Groningen, maar daarover heeft het kabinet nog geen besluit genomen. Dat zal het kabinet doen na een zorgvuldig proces. Dit even als kort antwoord op de korte vraag van mevrouw Beckerman.

Voorzitter. Staat u mij toe een aantal dingen te zeggen over gaswinning, gaswinning in de kleine velden en het belang van gaswinning in Nederland voor onze energietransitie. Maar voor ik dat doe, wil ik nog zeggen dat ik begrijp dat de inwoners van Het Hogeland, en vandaag in het bijzonder de inwoners van Warffum, zorgen hebben over de gaswin-

ning uit kleine velden, zeker omdat Het Hogeland heel dicht bij het Groningenveld ligt. Ik kan niet anders dan zeggen dat ik die zorgen serieus neem en dat ik daarover heel graag met de inwoners van Het Hogeland en het dorp Warffum in gesprek ga, net zoals ik vorige week in Ternaard heb gedaan. U kunt er ook van uitgaan dat het kabinet alleen toestemming geeft om gas te winnen als dat veilig kan, voor mens en milieu.

Maar we hebben in Nederland nog wel energie nodig om ons land draaiende te houden, om thuis te kunnen koken en om bedrijven en instellingen te laten functioneren. Dat kan niet zonder energie; daarover zullen we niet van mening verschillen. We willen het liefst energie die zo min mogelijk belastend is voor ons land en onze planeet, en we willen ervoor zorgen dat we zo snel mogelijk onafhankelijk zijn van regimes waar we helemaal niet van afhankelijk willen zijn. Maar er zijn nog niet voldoende nieuwe energiebronnen om ons land op te kunnen laten draaien. We zijn nog steeds afhankelijk van gas. Daarom winnen we ook nog steeds gas uit kleine velden. Zoals ik al zei, ligt er een verzoek van de NAM om het winningsplan te verlengen tot en met maximaal 2032. Ik herhaal: daarover heeft het kabinet nog geen besluit genomen. Dat doet het kabinet op een later moment, mede op basis van adviezen van TNO, SodM en decentrale overheden. Wanneer het besluit precies wordt genomen, kan ik u niet vertellen, want ik wil dat besluit zorgvuldig nemen. Maar zoals gezegd: bij het uiteindelijke besluit staat de veiligheid altijd voorop. Daar kunnen de inwoners van Het Hogeland op rekenen.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Dat is een lang antwoord. Als je luistert en niet in Groningen of Warffum woont, dan denk je misschien: dat is vriendelijk geformuleerd; dat klinkt redelijk en afgewogen. Maar wat nou als je in Warffum woont? Wat nou als je in Groningen woont? Ik dacht: dit is een nieuw kabinet; dit is een nieuwe kans. We weten dat deze minister lang voor premier Rutte heeft gewerkt en ik hoor hier ook echt de woorden van Rutte. Ik wil dat toelichten.

Jarenlang hoorden we in Groningendebatten: "Het kan niet anders. We hebben het gas nog even nodig. Het is een zorgvuldig proces." Elke keer gingen de belangen van de Staat, Shell en Exxon boven de belangen van Groningers. Groningers werden uitgespeeld tegen de rest van Nederland, elke keer. Wat de minister hier zegt, is gewoon niet waar. Dit is geen gas dat wordt gebruikt voor huishoudens omdat ze anders in de kou zitten; dit is gas dat verpatst wordt op een internationale markt. Het kabinet is nog steeds coulant naar de grote verbruikers. Ja, we moeten iets doen voor de inwoners van Nederland, maar geef niet opnieuw het antwoord dat Groningen zo diep in ellende heeft gestort. Zeg nu nee tegen Shell en Exxon. Laat niet de technische, maar de menselijke belangen vooropstaan.

Minister **Hermans:**

Ik gaf aan het begin direct een kort en bondig antwoord op de vraag van mevrouw Beckerman. Daarna gaf ik inderdaad een wat langer antwoord, meer een toelichting op de overwegingen om de zorgvuldigheid en het belang van de zorgvuldigheid van het besluit dat het kabinet moet nemen, te benadrukken. Want dat ligt hieraan ten grondslag. Dat is de verantwoordelijkheid die ik voel en die het kabinet heeft als we hierover een besluit nemen. Ja, daarbij hoort

ook dat ik in gesprek ga, dat ik hoor waar de zorgen zitten, wat er speelt, wat er wel en niet goed gaat en noem het allemaal maar op. De adviezen die de twee adviseurs en de decentrale overheden aan het kabinet geven, weeg ik allemaal mee. Dat laat zich niet vangen in een antwoord in één woordje of in drie zinnen. Dat laat zich vangen in een zorgvuldig proces, waarin ik luister naar en aandacht heb voor iedereen die erbij betrokken is. Dat weeg ik op zorgvuldige wijze en dat bespreek ik met mijn collega's in het kabinet. Dan kom ik tot een besluit. Nogmaals, dat besluit zal ik zorgvuldig nemen. Daarbij zal veiligheid altijd vooropstaan.

Mevrouw Beckerman (SP):

Zorgvuldigheid, luisteren, in gesprek gaan: dat zijn hele mooie woorden. Ik heb heel vaak in de Kamer gestaan en dan werden er vanuit vak K inderdaad hele mooie woorden gesproken. "Ruimhartigheid" hoorden we jarenlang. Maar de praktijk voor gedupeerde Groningers was altijd een andere. Ik wil dit kabinet eigenlijk een nieuwe kans geven. Ik wil even twee zinnestjes uit de reactie van het vorige kabinet op de parlementaire enquête voorlezen. "De rijksoverheid en de oliemaatschappijen hebben structureel de belangen van omwonenden genegeerd." Twee. "De overheid kan mensen niet tien jaar van hun leven teruggeven. Het kabinet kan wel deze laatste kans benutten om het beter te doen." Dat is mijn opdracht, mijn oproep van vandaag: doe het beter! Mensen willen duidelijkheid van de overheid en niet opnieuw dezelfde ellende waar ze keer op keer in zijn gestort.

Minister Hermans:

Die oproep tot duidelijkheid kan ik alleen maar onderschrijven. Zoals ik al zei, was ik vorige week in Ternaard en het woord "duidelijkheid" is, denk ik, het meest gevallen in dat hele gesprek. Daar is mij ook alles aan gelegen. Dat geldt ook voor dit besluit.

De voorzitter:

Dank u wel.

De heer Bushoff (GroenLinks-PvdA):

De gaskraan van het Groningenveld is gesloten, maar nog steeds wordt er gas gewonnen in zeventien kleine velden in Groningen. Nog steeds wachten duizenden Groningers in een onveilig huis met schade. Nog steeds is het wantrouwen van Groningers in de overheid enorm. Dan is mijn vraag aan de minister: hoe kun je dat wantrouwen wegnemen en het vertrouwen herstellen als je zou besluiten om wéér gas boven Groningers te stellen?

Minister Hermans:

Ik wist dat er wantrouwen is en ik heb dat vorige week ook zelf ervaren in dat gesprek. Dat gesprek was in Friesland, maar ik kan me heel goed voorstellen dat ik eenzelfde type gevoel en emotie zal ervaren als ik naar Warffum ga. Dat begrijp ik ook echt dondersgoed. Maar hier hoort de duidelijkheid bij waar ik het net over had. In de rol die ik heb, is het mijn taak om al die verhalen, meningen en argumenten te horen van inwoners, van bestuurders in Groningen en de omliggende gemeenten, van TNO, van de Mijnbouwraad, van SodM en van iedereen en om dan in het kabinet tot

een afgewogen besluit te komen. Dat voel ik als mijn verantwoordelijkheid als minister van Klimaat en Groene Groei. Ik voel het als een verantwoordelijkheid om dat in het kabinet te brengen en om zo tot een besluit te komen.

Mevrouw Rooderkerk (D66):

Ik hoor de minister op haar eerste dag hier in deze Kamer het hebben over het belang van gasboringen. Maar we spreken haar nu niet alleen als minister die over mijnbouw gaat, maar zeker ook over klimaat. Ik verwacht dus ook dat zij er alles aan doet om duurzame alternatieven en oplossingen aantrekkelijker te maken. Ten tweede hoor ik haar zeggen dat zij nog geen besluit heeft genomen, maar dan wil ik toch even wijzen op het hoofdlijnenakkoord van dit kabinet: geen Gronings gas meer. Het zijn niet mijn zinnen. Het staat letterlijk in het hoofdlijnenakkoord. Ik ben benieuwd of de minister kan aangeven of zij zich houdt aan wat daar staat, of zij zich houdt aan wat beloofd is aan Groningers van wie het huis nog steeds hersteld wordt en van wie de kinderen trauma's hebben omdat hun eigen huis niet veilig is. Ik ben ook benieuwd of zij kan aangeven of zij wettelijk vastlegt dat boren naar gas in Groningen niet meer gaat gebeuren. Of is dit de eerste gebroken verkiezingsbelofte aan de kiezers?

Minister Hermans:

In het hoofdlijnenakkoord is heel duidelijk afgesproken dat we op geen enkele manier tornen aan de afspraak die het vorige kabinet met Groningen heeft gemaakt, namelijk geen gaswinning uit het Groningenveld. Hier gaat het over gaswinning uit kleine velden. Dat is echt een andere discussie.

Dan uw eerste vraag, of ik ook doorga met het stimuleren van duurzame andere vormen van energie: zon, wind en kernenergie. Ja, dat doe ik. Dat is een ongelofelijk belangrijk deel van mijn portefeuille. Maar om de energietransitie door te komen en om straks uiteindelijk onafhankelijk van gas te zijn en onafhankelijk te kunnen opereren van regimes waarvan we niet afhankelijk kunnen zijn, hebben we gas nog even nodig. We hebben het nodig om ons door de transitie te krijgen. Maar het stimuleren van die duurzame alternatieven? Jazeker, daar ben ik mee bezig.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Als ik de minister zo beluister, heb ik het idee dat zij een discussie wil openen die we al jarenlang hebben gevoerd en die we hebben afgesloten met de fabuleuze woorden van voormalig premier Rutte: de gaswinning in Groningen stopt. Dat was heel duidelijk en er is een jarenlange discussie aan voorafgegaan. Er zijn allemaal gebroken beloftes aan voorafgegaan. Groningers hebben er met bloed, zweet en tranen voor gevochten dat de gaswinning daadwerkelijk stopt. Wat doet de minister nu? Zij probeert weer het oude argument erbij te halen, namelijk: ja, we hebben die gaswinning nodig. Er is allang aangetoond dat we zonder de gaswinning in Groningen kunnen. Bovendien is het het voorvorige kabinet geweest dat veel te weinig heeft ingezet op alternatieven voor duurzame energie en altijd maar verdragingsacties heeft toegepast, waardoor we in Nederland inderdaad te maken hebben met een energietekort. Maar dat is niet afhankelijk van Groningen. Dat hebben we allang vastgesteld.

Voorzitter. Omdat de minister nieuw is, geef ik haar nog één kans. Wil zij nu klip-en-klaar het volgende zeggen? "Omdat zo vaak het vertrouwen van de Groningers is verbroken, en ik wel vanuit vertrouwen wil handelen, zeg ik nu nee tegen die vergunning in Warffum."

Minister Hermans:

Ik heb niet voor niets dit antwoord gegeven op de vraag van mevrouw Beckerman. Het antwoord laat zich namelijk op dit moment niet even in één simpel woord geven. Dat doe ik dus ook niet, omdat ik vind dat ik, dat dit kabinet dit besluit zorgvuldig moet nemen. Ik kan daarbij één ding benadrukken: gas uit het Groninger veld winnen we niet meer en dat gaan we ook niet doen. Dat is gestopt. Dat staat vast in de wet. Dat is wat het is.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

We hebben jarenlang zorgvuldigheid betracht. Er is een parlementaire enquête geweest. Die heeft gezegd: de belangen van de Groningers zijn decennialang structureel genegeerd. Ik heb dus een vraag over die vergunningsaanvraag; ik heb een vraag over de weigeringsgronden. Die arbitragezaak die Shell en Exxon zijn gestart, loopt momenteel omdat zij zo veel mogelijk uit die gaswinning willen halen. Is het feit dat er nu een arbitragezaak loopt, een weigeringsgrond? Kan de minister nu zeggen: nee, die vergunning verlenen we niet, omdat die zaak nog loopt?

Minister Hermans:

Ik moet hier even oppassen. Mijn collega Eddie van Marum, de staatssecretaris Herstel Groningen heeft ook een deel van de verantwoordelijkheid op dit dossier; ik wil even zorgen dat dingen niet door elkaar lopen. Ik begrijp de vraag die u stelt, maar het gaat hier om een zelfstandige aanvraag voor het verlengen van een vergunning. Ik kijk daarbij dus ook sec naar hoe ik dat moet beoordelen op veiligheid en op de effecten op natuur en milieu. Daar krijg ik ook adviezen over, zoals ik al zei, van TNO en van SodM. Ik voer het gesprek met bestuurders in Groningen en ook met inwoners. Daarom zeg ik ook hier, via u, voorzitter, en via mevrouw Teunissen, dat ik naar Warffum ga om daar ook in gesprek te gaan. Dat is volgens mij ook een manier om te werken aan vertrouwen. Ik snap echt dat het vertrouwen daarmee niet direct terug is, maar ik werk wel aan vertrouwen. Zo ga ik te werk en dat zal ik doen om dit besluit op een goede manier te kunnen nemen.

Mevrouw Postma (NSC):

Allereerst: minister, hartelijk welkom in de plenaire zaal in de nieuwe rol die u hier heeft. Goed om u hier te zien! We hebben het inderdaad over kleineveldenbeleid. U heeft het er ook over dat we gaan kijken wat we met die vergunningaanvraag gaan doen. Voor NSC zijn hierbij drie belangrijke punten. Mijn vraag aan u is om daarop te reflecteren. Het eerste punt is: wat is het advies van SodM en TNO? Ik neem aan dat u er een expertadvies over heeft gevraagd en dat dat waarschijnlijk al bij het departement ligt.

De voorzitter:

U bent nu al door uw tijd heen. Dus die andere twee punten heel kort en puntig.

Mevrouw Postma (NSC):

Het tweede punt is de leveringszekerheid. Hoe gaan we ervoor zorgen dat het gas dat hier wordt gewonnen, ook beschikbaar is voor de Nederlandse huishoudens? Het derde, misschien wel het belangrijkste, is: hoe kunnen de inwoners van Warffum en omstreken hiervan meeprofiteren?

Minister Hermans:

De eerste twee punten, dus de adviezen van SodM en TNO, maar ook het punt van de leveringszekerheid, zijn allemaal elementen, aspecten, die meegewogen worden in het besluit. Mijn reflectie is dus: ja, die neem ik mee, die wegen we mee in het kabinet. Welk besluit er ook genomen wordt, ik zal uiteraard aan de Kamer toelichten hoe die gewogen zijn. Het derde punt hangt daar natuurlijk mee samen, even afhankelijk van het besluit dat volgt: wat betekent het dan voor inwoners? Ik vind dat gesprek ook zo belangrijk om gewoon te horen wat er nou nodig is in deze gemeente. Dat betreft zaken rond gaswinning in het algemeen, en de vraag wat dat dan betekent als dit specifieke besluit wel of niet door zal gaan. Ik kan me voorstellen dat u denkt: wat is dit voor reflectie? Mijn reflectie is dat alle drie de punten hun plek zullen krijgen in de afweging voor het uiteindelijke besluit.

De heer Vermeer (BBB):

Zou de minister aan kunnen geven hoe de tijdslijn richting een besluit eruitziet? En is zij van plan om zelfstandig met het kabinet dit besluit te nemen of is zij van plan een besluit ter goedkeuring aan de Kamer voor te leggen? Wat zou zij in dit proces voorstellen?

Minister Hermans:

Over de tijd. Ik vind het lastig om nu echt een datum of een deadline te noemen. Laat ik zeggen: mijn streven is om dat nog wel dit jaar te doen, vanwege het punt van duidelijkheid, dat mevrouw Beckerman en volgens mij ook mevrouw Rooderkerk noemde. Ik vind dat ook zo. We hebben om allerlei redenen — dat waren overigens ook goede redenen — dit soort besluiten te vaak heel lang voor ons uit geschoven. Maar waar je duidelijkheid kan bieden, moet je dat doen, vind ik. Dus dat is één. Het tweede is het voorleggen aan de Kamer. Ik zou dit even heel precies uit moeten zoeken. Misschien dat ik er anders in een brief bij u op terug mag komen hoe die verantwoordelijkheidsverdeling precies is. Ik wil namelijk ook oppassen dat ik hier niets toezeg wat ik dan niet waar kan maken of waar ik later op terug moet komen. Ik stel dus voor dat ik dit schriftelijk aan u laat weten.

De voorzitter:

Prima. Dan danken wij de minister van Klimaat en Groene Groei van harte voor haar aanwezigheid vandaag.